

B E S K R I V N I N G

över förslag till "Stadsplan för Bondsjöstaden i Härnösand", upprättad 1922-25 av Kommunaltekniska Byrån, Stockholm, Nils Gellerstedt.

Historik.

I januari 1922 inkorporerades till Härnösand den s.k. Bondsjöstaden. Redan före inkorporeringen hade nymätning av den för stadsplanläggning! avsedda delen påbörjats, och avlämnades ett förberedande förslag till stadsplan för detta område den 9 februari 1922. Ärendet har därefter förberedelsevis behandlats av byggnadsnämnden och andra stadens myndigheter, varvid åtskilliga förändringar beslutats och är det nu renritade förslaget upprättat på sätt, byggnadsnämnden godkänt.

Stadsplanegräns.

I förslaget har i första rummet intagits de närmast nordväst om järnvägen liggande till avsevärd del redan bebyggda delarna av det inkorporerade området, sträckande sig från Nya Varvet i norr till den gamla stadsgränsen i söder.

Söder om sistnämnda gräns fram till Ostkustbanans tunnel har för erhållande av lämplig stadsplanegräns även intagits en del av gamla stadsplaneområdet, behövt för att på lämpligt sätt utforma stadsplaneområdet åt detta håll. I samband härmed har strax söder om tunneln och Storgatan intagits ett mindre kilformigt område, som ingår i gällande stadsplan, men nu sönderskurits av Ostkustbanan.

Såväl Ostkustbanan som Härnösand - Sollefteå Järnvägs områden å ifrågavarande sträckning ha vidare intagits i planen för att få lämplig stadsplanegräns, särskilt som en del av bangården ligger utanför stadens gamla gräns och således utanför fastställd stadsplan.

Slutligen har en mindre del av Gådeåstaden intagits inom stadsplanen, beroende på att, sedan denna plan upprättades, beslutats, att landsvägen i Viktoriatgatan förlängning skall framföras på viadukt över järnvägen vid järnvägsverkstädernas, vilket förhållande inverkar på de närmast liggande delarna av Gådeåstadens plan.

Närliggande områden.

På stadsplanekartan har även för översiktlig skuld inritats dels den fastställda planen för Gådeåstadens norra del, dels förslag till stadsplan för de i samband med övriga Bondsjöstadsområdet inkorporerade Nya Varvet och Bockholmen för vilka områden av flera skäl fastställelse av stadsplan icke i detta sammanhang begäres, samt slutligen för Kronholmen, där förslag till revision av den fastställda stadsplanen upprättats i samband med Bockholmsplanen.

Äganderättsförhållanden.

Inom stadsplanområdet äger staden nästan all mark i norra delen av området ned till vägen samt området å omse sidor om bortersta delen av vägen till Sollefteå och Ålandsbro. Övriga delar av området befinna sig nästan helt och hållet i enskild ägo och äro till större delen bebyggda.

Gator.

I stort sett hava gatorna av ekonomiska skäl följt befintliga vägar och ägostyckningar.

Ur trafiksynpunkt de viktigaste huvudgatorna planerade för förmedling av trafiken från staden ut till de olika delarna av området och utgrenar sig därför dessa gator från passagerna över järnvägen. Dessa äro sex, nämligen från söder beräknat: 1) järnvägstunneln i Storgatans förlängning. 2) den befintliga viadukten över järnvägen i fortsättningen av Bondsjögatan, till vilken viadukt den nuvarande branta vägen från Stigsjö inlöper. 3) den nu varande järnvägspassagen i plan i Viktoriatgatan förlängning, vilken passage beslutats skola uppläggas på viadukt över järnvägen. 4) den befintliga planövergången från Kronholmen vid Holmgatan. 5) en föreslagen järnvägsundergång i Brännerigatans förlängning samt (6) den befintliga planövergången vid Bockholmen.

Den första och sista av dessa sex järnvägsövergångar ha å planen förbundits medelst en ringvägsliknande huvudgata tvärs över hela området. Ringvägens såväl nordligaste som sydligaste delar ha dock närmast karaktär av radialgator ut från de äldre stadsdelarna liksom de från de övriga järnvägspassagerna utstrålande gatorna.

Den nuvarande vägen från Bondsjön föreslås, att omläggas å större delen av sin utsträckning för undvikande av den branta backen vid Framnäs närmast väster om lokomotivstallarna. Till den vid dessa belägna järnvägsövergången inlöpa enligt planen samtliga de tre från landsbygden genom området inlöpande vägarna, nämligen från Stigsjö, Bondsjön och Ålandsbro.

Till de tre järnvägspassagerna norr om järnvägsstationen inlöpa befintliga och föreslagna gator från Ålandsbrohället samt från Murberget. Då de två yttre passagerna äro planövergångar, har för förbättrande av trafikförhållandena planerats en tredje passage som järnvägsundergång mellan dessa.

Å stadplaneområdet ha gatorna för övrigt föreslagits med hänsyn till terrängen befintliga ägoförhållanden samt framtida lämplig tomtindelning. Gatubredderna ha av ekonomiska skäl i allmänhet gjorts ganska små och i enlighet med särskilt beslut av stadsfullmäktige, men som regel försetts med förgårdar för beredande av behöfligt tillträde för ljus och luft till byggnaderna och möjliggörande av event. i framtiden behöfliga gatutvidgningar.

De viktigaste radialgatorna äro dock utlagda med 12 meters bredd och Ringvägen med 15 meters bredd.

Planteringar.

För parkändamål har huvudsakligen å stadens mark reserverats ett sammanhängande område längs den i gränsen mellan Kronholmen och Bockholmen uttrinnande bäcken. Mindre planteringar ha för övrigt föreslagits på ett flertal platser inom området, där så av ena eller andra skälet befunnits lämpligt.

Offentliga byggnader.

För offentliga byggnader har på planen reserverats sju stycken områden, varav de förnämsta äro den redan utförda idrottsparken samt mitt för denna ett kvarter, avsett för framtida skolbyggnad, vidare området inget, väster därom, avsett för sjukhus samt det för Folkets Park nu använda eller för utvidgning av denna avsedda området.

Byggnadssätt.

Förutom de för offentliga byggnader och för järnvägsändamål avsedda områdena föreslås, att samtliga kvarter användas för öppet byggnadssätt i anslutning till det redan befintliga bebyggandet. I samband med stadsplanekartan avses således att, i likhet med vad, som nyligen fastställts för Gädeåstaden erhålla fastställelse på omstående:

Stockholm i juli 1925

Nils Gellerstedt.

Rätt avskrivet; betygar
På tjänstens vägnars

Sigge Heldt

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

i avseende på sättet för byggnadskvarterens användande.

§ 1.

Å de med svart ytpunktering betecknade kvartersdelarna får byggnad icke uppföras.

§ 2.

För de med bokstaven B betecknade kvarteren, huvudsakligen avsedda för öppet byggnadssätt, gälla följande bestämmelser.

- a) Bostadsbyggnad skall uppföras fristående; dock må, om tvänne grannar därom enas och byggnadsnämnden finner lämpligt, huvudbyggnaderna hopkopplas två och två.
- b) Bostadsbyggnads avstånd från grannes tomtgräns skall, där den ej är med grannes bostadsbyggnad hopkopplad, utgöra minst sex (6) meter; dock att om byggnadens höjd understiger sex (6) meter, avståndet må vara fyra (4,5) meter.
- c) Bostadshus av sten eller annat eldsäkert material må icke innehålla mer än två våningar jämte helt inredd vindsvåning och bostadsbyggnad av trä icke mer än två våningar samt en tredjedel av vindens yta inredd till boningsrum, och så dessa bostadsbyggnader av sten eller trä icke uppföras till större höjd än åtta och en halv (8,5) meter.
- d) Lägges bottenvåningens golv mer än en och en halv (1,5) meter över omgivande mark, räknas källaren som våning.
- e) Uthus må icke uppföras till större höjd än tre och en halv (3,5) meter.
- f) lokal för industriell verksamhet må inredas eller upplåtas endast i den mån byggnadsnämnden för varje särskilt fall och efter hälsovårdsnämndens hörande prövar sådant utan olägenhet för de närboendes hälsa och trevnad kunna medgivas, varvid dock ovanstående bestämmelser angående boningshus skola gälla.
- g) Bebyggd areal må icke överstiga en tredjedel av tomtens hela areal.

§ 3

Å de med bokstaven C å kartan betecknade kvarteren, avsedda för offentliga byggnader, gälla samma bestämmelser, som föreskrivits för de med B betecknade kvarteren, dock så, att å sådana med C betecknade områden, vilka nu ägas av staden eller komma att av staden förvärvas, må endast uppföras byggnad för allmänt eller offentligt behov.

§ 4.

Från de i §§ 2 och 3 gjorda bestämmelserna må byggnadsnämnden vid uppförande av byggnad för allmänt eller offentligt behov kunna, om särskilda skäl föreligga, medgiva undantag.

§ 5.

Å de med bokstaven E betecknade områdena får endast uppföras byggnad för järnvägsändamål.

Stockholm i juli 1925

Nils Gellerstedt.

Rätt avskrivet; betygar
På tjänstens vägnars

Sigge Heldt

Vidimeras:

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Nils Gellerstedt", written over a series of horizontal dotted lines.

C I a 164

71/ Aa

Utdrag av stadsfullmäktiges i Härnösands
protokoll den 10 maj 1927.

§ 18.

Genom resolution den 21. nästlidna april hade magistraten till stadsfullmäktige överlämnat följande avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 8. i samma månad angående ändringar i och tillägg till stadsplanen för staden m. m. Avskrift.

Gustaf etc. Vår ynnest etc. Kungl. Maj: t finner - efter särskilda framställningar av stadsfullmäktige i Härnösand, varöver utlåtandet avgivits den 21 januari 1926 och den 20 januari 1927 av länsstyrelsen i Västernorrlands län och den 22 februari 1927 av Byggnadsstyrelsen - gott att jämlikt 1 kap. 2 § i lagen om fastighetsbildning i stad, fastställa ej mindre ett av stadsfullmäktige den 10 november 1925 antaget förslag till ändring i och tillägg till stadsplanen för staden Härnösand, avseende dels ändring i den genom Kungl. Maj:ts beslut den 26 januari 1917 fastställda stadsplanen för stadsdelen Kronholmen, dels ändring i den genom Kungl. Maj:ts beslut den 13 april 1923 fastställda stadsplanen för stadsdelen Gådeåstaden, dels ock stadsplanens utsträckande över stadsdelen Bondsjöstaden, vilket förslag angivits å en av kommunaltekniska byrån, Nils Gellerstedt, åren 1922 - 1925 upprättad karta med därtill hörande, i juli 1925 dagtecknad beskrivning, dock att från fastställelse undantages den å kartan angivna tomtindelning inom kvarter, än även av stadsfullmäktige den 10 november 1925 antagna, den 17 november 1926 i viss mån ändrade särskilda bestämmelser av den lydelse, härvid fogad bilaga utvisar, att, i stället för de genom breven den 26 januari 1917 och den 13 april 1923 i sådant hänseende fastställda bestämmelserna, i den mån de avse nu ifrågavarande område, gälla i avseende å sättet för användande av byggnadskvarteren inom samma område.

Detta meddelas länsstyrelsen till egen och vederbörandes kännedom och efterrättelse. Omförmälda karta med tillhörande beskrivning jämte en annan i ärendet ingiven karta överlämnas härjämte för att vederbörande tillställas, förstnämnda karta försedd med påskrift om Kungl. Maj:ts gillande.

Stockholms slott den 8 april 1927.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigaste Konungs och Herres frånvaro:

Gustaf Adolf.

/ C. Meurling.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

Ragnar Stattin.

Samtidigt hade magistraten till stadsfullmäktige överlämnat den i Kungl. Maj:ts ovanintagna brev omförmälda karta med tillhörande beskrivning jämte en annan karta över ifrågavarande områden.

Efter föredragning av Kungl. Maj:ts nyssnämnde, brev beslöto stadsfullmäktige utan votering att med utdrag av protokollet till byggnadsnämnden överlämna berörda kartor och beskrivning.

Som ovan.

In fidem,

Ebbe Altberg

Justeras och offentligen uppläst den 24 maj 1927, betygar:

Ebbe Altberg

Vidimeras:

Magnus Samuelsson
Riksbankens